

FOCUS · Buscant feina? Inactivitat i atur a Espanya

En els cinc últims anys, la taxa d'atur espanyola ha baixat de forma molt pronunciada, en concret 9,7 p. p. des del seu màxim del 26,9% en el 1T 2013. No obstant això, aquesta taxa encara se situa en un elevat 17,2% i gairebé duplica la de la zona de l'euro (el 9,0%).¹ En aquest mateix període, tot i la millora del mercat laboral, la taxa d'inactivitat² s'ha mantingut gairebé sense canvis, al voltant del 26,0%, una taxa lleugerament inferior a la del conjunt de la zona de l'euro (el 27,0%) i significativament per sota de la d'altres països europeus, com ara Itàlia (el 34,6%) o França (el 28,4%).

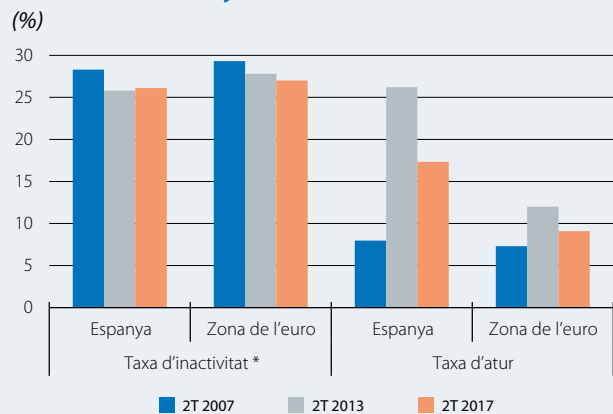
El col·lectiu dels inactius destaca numèricament, ja que puja a uns 7,5 milions de persones entre els 15 i els 64 anys, gairebé l'equivalent a dues vegades el nombre d'aturats (3,9 milions).³ Els motius d'aquesta inactivitat són molt diferents entre sexes. Pel que fa als homes, la raó principal rau en patir una malaltia o discapacitat (vegeu el segon gràfic). La segona raó més esmentada per la inactivitat masculina és la participació en educació o en formació. Les dones, en canvi, citen raons personals o familiars com les principals causes de la seva inactivitat, un fet que reflecteix una bretxa de gènere rellevant en les responsabilitats familiars o de cura de la família, encara a dia d'avui.

Una qüestió que crida l'atenció per la seva baixa incidència entre els motius de la inactivitat, tant d'homes com de dones, és el percentatge de persones que no busquen feina perquè creuen que no la trobaran. Aquest col·lectiu, anomenat com el dels «desanimats», representa el 5,4% del total dels inactius entre els 15 i els 64 anys.⁴ La proporció de persones desanimades sembla relativament baixa si es compara amb l'elevat nombre de persones aturades (moltes de llarga durada) i també si es contrasta amb la zona de l'euro, on el percentatge de desanimats és molt similar (el 5,6%) però, en canvi, la taxa d'atur és aproximadament la meitat de l'espanyola, com ja s'ha comentat.

Un simple exercici permet il·lustrar la baixa incidència de la inactivitat (i l'elevada incidència de l'atur) a Espanya si es compara amb la zona de l'euro. A Espanya, de cada 100 persones en edat de treballar, 61 estan ocupades, i la resta

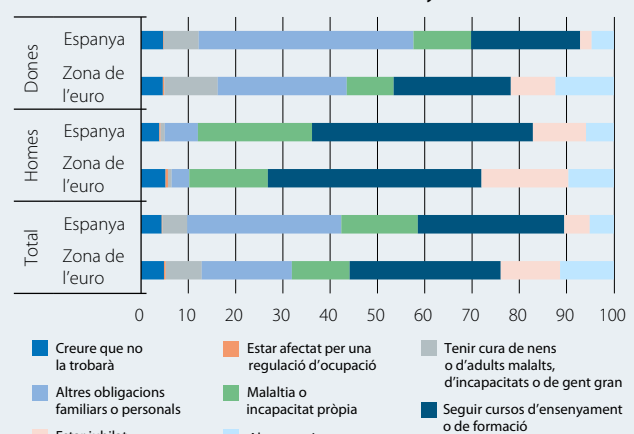
es divideix entre el 13% d'aturats i el 26% d'inactius. A la zona de l'euro, el percentatge d'ocupats és superior (el 66%), però el *mix* d'aturats i d'inactius és molt diferent (el 7% d'aturats i el 27% d'inactius, és a dir, aproximadament quatre inactius per cada aturat). Si apliquem aquest *mix* al cas espanyol (mantenint el percentatge d'ocupats en el 61%), obtindríem una taxa d'atur de l'11,2%, és a dir, 6 p. p. per sota del nivell observat. Aquest exercici tan senzill només pretén posar en relleu les limitacions de concentrar-se exclusivament en la taxa de desocupació a l'hora d'avaluar la situació del mercat laboral, ja que altres elements institucionals i reguladors del mercat de treball i altres polítiques de l'estat del benestar influeixen en gran mesura sobre el comportament dels individus i de la seva decisió de participar, o no, en el mercat laboral.

Taxa d'inactivitat i taxa d'atur (dels 15 als 64 anys)

Nota: * Percentatge d'inactius sobre el total de població entre els 15 i els 64 anys.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat.

Inactius: motiu de no buscar feina (2016)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat.

1. Les xifres d'aquest article es refereixen al 2T 2017, llevat que s'indiqui el contrari.
2. La taxa d'inactivitat es refereix al percentatge d'inactius sobre el total de població entre els 15 i els 64 anys.
3. Tot i que ni els aturats ni els inactius treballen, la distinció entre aquests dos col·lectius és molt important a efectes estadístics. Així, doncs, mentre que els primers es compten dins de la població activa, els inactius, no. Concretament, seguint els criteris de l'Organització Internacional del Treball, es consideren aturades les persones que, en el moment en què són enquestades, no tenen feina, afirmen que desitgen treballar, estan disponibles per fer-ho en un termini de dues setmanes i han buscat feina de manera activa en les quatre últimes. Aquelles que compleixen només algunes d'aquestes condicions es consideren inactives.
4. Dades d'Eurostat del 2016.